M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Napi-Könyvtár
Növedéknapló
1899/1782.

Debreczen, 1899. XXVI. évfolyam 101. sz. Hétfő, május 1.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

Hol késik tavaszunk?

— Irta: **Koncz Ákos.** —

Debreczen, május 1.

A legszebb hónap első napjára virradtunk a mai hajnallal. A téli álmából felébredt föld keblére virágokat tüz, a szántóvető szeme felragyog a gazdag vetések láttára, ezer meg ezer munkás kéz dolgozik áldva a Gondviselést, ki tavasszal a boldogulásnak uj reményét önti az emberbe.

A természet következetes. — Évről-évre megujhodik. Meghozza virágait, termését, majd a kifáradt földet hótakaróval fedi be, hogy nagy munkája után csöndesen pihenjen a tavasz első fuvalmáig. Törvényétől nem tér el sohasem. Késik talán egy két napot, de változásait hüen betartja. Hervadásából élet fakad, az emberek reménye, munkájuk jutalmának biztató gondolata.

Mig azonban a természet évről-évre megujhodik és még téli halálában is az ébredés csiráit rejti el, addig a *közszellemben* hasztalanul várjuk a tavaszt, a virágos mezőt, a gazdag termést. Megujhodásról álmodozunk, érezzük, hogy korhadt alapokon járunk, de fáradtabb a lelkünk, hogysem az elavult dolgokat ujakkal pótolnánk.

Gőg szállta meg a szivünket, mely nem engedi, hogy abban gyümölcsök teremjenek. Ez a gőg olyan mint a tavaszi köd, mely megöli rügyeiben, bimbójában, feslő virágában a terméstt. Ettől a ködtől nem látjuk az önmagunk fogyatkozásait, nem látjuk a mások érdemeit. Válaszfalakat állit gőgünk az ember és ember közé. Nincs bennünk semmi demokratikus szellem s ami bennünk különös, az csak az arisztokráczia gyarló utánzási vágya. Emelkedni akarunk, de gyönge lábunk megcsuszik a sima parketteken s nem tudunk járni a süppedő keleti szőnyegeken. A szivünk olyan kicsi, hogy az emberszeretet fönséges tanának egy igéje sem fér el abban és hiányos ismereteinkkel nem tudjuk belátni, hogy a nemes értelemben vett arisztokrácziához nem elég a gobelin, az illatos szalon, a suhogó selyem, oda nemes lelki tulajdonságok kellenek, az észnek és szivnek kincsei, melyek nélkül száraz a lélek, sivár az élet és értéktelen a ragyogó gyöngy . . .

Módtalan, hogy ne mondjam esztelen gőgünkben nem tudunk a magunk megismerésének alfabetájáig sem eljutni és azt gondoljuk, hogy csengő aranyaink befedezik lelkünk gyarlóságát. Azt kiszszük, hogy bámulnak rajtunk az emberek, pedig csak szánakoznak lelki szegénységünkön. Mosolyogva nézik erőlködésünket, melylyel az elválasztó falak köveit összehordjuk, végtelen kárára a társadalmi életnek, mely csak akkor erős, életképes, ha a különböző osztályokat szeretettel egyesiti magában.

De hol vagyunk mi ennek az egyesitésnek még csak a gondolatától is? Az alacsonyabb származásu azokhoz dörzsölődik, akik ügyet sem vetnek rá. A pénztőzsér hajlongva bókol egy arisztokrata mosolyáért, melyet ha megkap nem köszön meg, hanem a jövőben már követel. Emelkedni vágyik, pedig nem a magasba való, mert lelkében nincs az idealizmusnak egy atomja se, minden áron a hegyre akar felkapaszkodni, hogy magasabb legyen, nem gondolva meg, hogy a kicsiny bárhová álljon is, kicsiny marad.

Miért nem tudunk mi alkotni, mint más országok? Ha csak a hivatalos körök nem teremtenek meg valamit, a mi társadalmunkra ugyan hiába számit valaki. Mi nem gyüjtjük az erőt, hanem szétszórjuk. Nem egyesitünk, hanem izekre tagoljuk egymást, irigyeljük egyesek sikerét, meghiusitjuk közönyösségünkkel a legnemesebb

TÁRCZA.

Te voltál . . .

Te voltál szivem első szép álma,
— Tündéri álom valóra válva, —
. . . Enyém csupán már édes emléked . . .
Kereslek Téged! . . .

Szerény leányka voltál, most mi vagy:
Fényes urasszony, — szived vágya nagy! . . .
. . . Hogy is lett egygyé tavasz a téllel!? . . .
Hogy feledtél el? . . .

Most is Te vagy még a szivem álma,
— Tündéri álom — sohajjá válva . . .
. . . Fényes hervadás ez a Te élted!
Siratlak Téged! . . .

Morvay Zoltán.

Apai tanácsok.*)

Édes fiam!

Két esztendős lettél a mai napon Istennek végtelen kegyelméből, és bár okos vagy mint egy akadémikus (a tehetségesebb akadémikusok közül), még se érted meg azokat, a mik épen most az eszembe jutottak és itten következnek. De azért leirom őket ide, ebbe a kis könyvbe — a melyet egyéb ingóságaimmal egyetemben örökölni fogsz tőlem, — leirom abban a föltevésben, hogy majd tizenöt év mulva elolvashatod és megértheted azokat. A milyen talentumosnak látszol, tán előbb is.

De ezt nem kivánom. Söt óhajtom: ne légy csodagyermek, s a világ dolgát meg az élet rejtélyeit ne értsd meg idő előtt. Ne vesztegettesd meg magad attól a mondástól, hogy a ki mindent megért, mind nt megbocsát. Mert mit ér az, ha sok megbocsájtani valód van s neked nem bocsátják meg, hogy megértesz mindent? Bizony édes fiam, nem szeretik a tehetséges embereket. Légy tehát korlátolt egy kicsit, ami különben se fogja gátolni az előmeneteledet s olvasd és a szerint cselekedjél, amint következik:

* * *

Higyjél az Istenben, de ne a bosszuálló Istenben, ne is a büntető Istenben, ne a jutalmazó Istenben és ne a kegyelmes Istenben, hanem az Istenben istenigazában, a kit ugy hivnak: Igazság.

*

Szeresd az embereket és meglásd: ők is szeretni fognak téged.

*

Tiszteljed apádat és anyádat. Ez által ugyan nem leszel hosszabb életü a földön, de olyan kötelességet teljesitesz, a melyet csak értelem hiányában mulasztanak el az állatok.

*

Kölcsönt ne adj, de ne is kérj. Akkor nem fog rád haragudni senki, s — a mi még fontosabb és még kellemesebb — te se fogsz senkire haragudni.

*

Ugy az erkölcsi, mint az illemtörvényeket tartsd be a legnagyobb szigorusággal, de légy elnéző azokkal szemben, akik egy kissé eltérnek tőlük.

*

Semmi se rontja annyira a jellemet — még a politika se! — mint a kártyázás. Tehát ne játszszál! S ha egyszer lesz annyi pénzed, hogy elutazhatol a Rivierára, ugy bámuld meg a monakói szikláról a világ egyik legszebb panorámáját, de ne légy kiváncsi arra, hogy a rouge et noir-nál a vörös szin jön-e ki vagy a fekete. Egyik okvetlenül kijön.

*

A mi tudásod van, azt tartsd gondosan titokban azok előtt, akiknek kevesebb a tudományuk, nehogy magadra bőszitsd az embereket.

*

Szolgálatkész légy mindenkor és mindenkivel szemben, tanácsot csak annak adj, a ki kér.

*

Ha még a te idődben is divat lesz az a szamárság, a melynek neve: pár-

*) Mutatvány Milkó Izidornak „Uri emberek“ cz. most megjelent müvéből.

czélokat. Volna bennünk erő, de ezzel nem a *közt* munkáljuk, hanem önmagunknak épitünk oltárt, mely előtt büszke fővel élvezzük a képmutatók hizelgéséből felszálló tömjénfüstöt. A füstön keresztül nem látjuk a gunyos mosolyt, mely önkénytelenül keresztülvonul a gondolkozók arczán ennyi lelki szegénység láttára.

A nagy Angliában a lateiner jó barátságban van az iparossal s a lord munkás életére büszke. Nálunk nem igy. Nálunk a közszellem a müvelt társadalom szokásaitól merőben elütő törvényeket alkotott. Azt becsüli, de a legtöbb esetben csak látszatra, kire szüksége van s csak addig, mig hasznát veheti. Kifacsart czitromokat bőven láthatunk. A mór megtette kötelességét, a mór mehet Ez ismétlődik unos-untalan. A bajba jutott ember szörnyen alázatos, de ha parton érzi magát, azt dobja a vizbe, aki őt kisegitette.

Kijut ebből a kedveskedésből az ügyvédnek, az orvosnak, a papnak, köztisztviselőnek, kereskedőnek, iparosnak és ujságirónak egyiránt. Ez utóbbiaknak leginkább. Ezeket lenézni ma nálunk divat és jogot formál a leggyarlóbb fej ahhoz, hogy kicsinyelje a sajtó emberét s ennek fáradozását. Az ügyvédre haragszanak a perköltségért, az orvosra, amiért fáradozásának jogos jutalmát kéri, a hivatalnokokra, mert azokat fizetni kell, egyszóval a farkas ellensége lett a farkasnak és napról-napra ismétlődik az irás szava: *a fazekas gyülöli a fazekast.* A kiskereskedőt lenézi a nagykereskedő, amaz nem áll szóba az iparossal, ez kicsinyli a kékbelieket, egyszóval ha nem nyilt is, de aknaharcz folyik az egyik és másik társadalmi osztály között, melynek tüze elhamvasztja ama gyönge szálakat, melyekkel egy időben az ébredező demokratikus szellem egybe füzte a különböző társadalmi osztályokat.

Ha azonban egy kis pörünk van, rohanunk az ügyvédhez, ha kis változásunk van, kiragadjuk az orvost ágyától, hogy segitsen rajtunk, befolyásért szaladunk a papokhoz, ügyeink gyors elintézése végett parolázunk a legkisebb tisztviselővel, ha hitelre szorulunk, mézes lesz a boltokban beszédünk s ha valami kis non putarem történik velünk, rohanunk a redakcziókba és megkérjük azokat a bolondos, jószivü ujságirókat, hogy hallgassák el azt, ami talán egész jövőnknek utját vágná. És igy tovább . . .

Ez a mai társadalom képe. Nem világos, nem tiszta, mert nem őszinte. Elmondhatjuk, hogy nem volt kor, nem volt epocha, melyre jobban ráillenének e szavak: *Mundus vult decipi, ergo decipiatur . . .*

A természet tavaszát látjuk, de a mi szivünkben még most is tél van!

— **A trónörökös Budapesten.** Ferencz Ferdinánd a magyar szent korona praesumtiv örököse szombaton este Budapestre érkezett, hogy ott hoszabb időt töltsön. Mint olvassuk ezen hosszabb tartózkodásnak az a czélja, hogy a trónörökös megismerkedjék a magyarországi viszonyokkal, mivégből a kormányt kihallgatáson fogadta. A trónörökös hosszasabban beszélgetett a miniszterekkel élénken és behatóan tudakozódva az ország különböző águ dolgairól. Ő Felsége most Gödöllőn tartózkodik s magyarországi időzése alatt csakis audencziákra jön be Budavárába, mig az udvart Budapesten a trónörökös fogja képviselni. — A mi jóságos felséges Urunknak ezen elhatározása minden magyar szivet örömmel tölt el és a trónörökös bizonyára rövid idő mulva tapasztalni fogja, hogy a magyar sziv az uralkodóház tagjaiért mindig fennen dobog.

—

— **Főispánváltozások.** Az ellenzéki lapok minden áron szeretnének egy pár főispánt nyugdijba látni. Ma ezt, holnap amazt teszik skartba, de szerencsére a jámbor óhajtás teljesülése elmarad. Annyi bizonyos, hogy néhány főispán önként megválik állásától, de ennek semmi féle politikai háttere nincs. A lemondott jász-nagy-kun-szolnokmegyei főispáni helye betöltésének hire is korai még, a mennyiben a kormánynak ezen állásra határozott jelöltje nincs, vagy ha van is, erről még nem nyilatkozott.

Közvilágitásunk.

Debreczen, május 1.

(Folytatás.)

Most midőn a Harsányi Gábor és derék társai is kiválván pedig az e téren

---

baj, akkor tanulj meg ugy vivni, mint egy vivómester. Akkor aztán bátran kérhetsz bocsánatot, ha megsértettek.

*

Gazdálkodjál a pénzzel, meg az idővel. És pediglen az idővel jobban mint a pénzzel, mert az idő napról-napra drágább, a pénz pedig évről-évre olcsóbb.

*

Arra ügyelj, hogy a barátaid okos, s az ellenségeid tisztességes emberek legyenek. Akkor nem kell félned, sem a barátaidtól, sem az ellenségeidtől.

*

Iparkodjál önismeretre tenni szert s akkor erényeidet éppen ugy fogod fékezni, mint a hibáidat.

*

Bátorságodat ne azzal bizonyitsd, hogy az embereket félelembe ejted, hanem azzal, hogy nem félsz tőlük.

*

Vigyázz, hogy ne legyen mindig igazad s veszits el néha egy-egy fogadást olyan dologban, a melylyel tisztába kellett volna lenned.

*

Ha észreveszed, hogy farkasok közt, vagy akkor ordits. Nem lesz bántódásod.

*

Ha látod, hogy üldöz a sors: fordulj meg s állj vele szembe. Ha futsz előle, utolér; ha elébe állsz, talán kifoghatsz rajta.

*

Ha megtetszik neked egy asszony, ugy ott maradhatsz a közelében. De ha te tetszel meg neki, akkor fuss előle ezer mértföldnyire.

*

Csak jó könyveket olvass és csak jó társaságba járj, mert a rosz könyvek és a rossz emberek többet ronthatnak, mint a mennyit a jó müvek s a tisztességes emberek javithatnak rajtad.

*

Légy büszke, de ugy, hogy a büszkeséged szerénységnek lássék. Légy szerény anélkül, hogy megalázkodnál. Légy nyájas, a nélkül, hogy hizelkednél. S légy becsvágyó, de a nélkül, hogy a büszkeségedből egy fikarcznyit áldoznál föl.

*

A kik fiatalabbak nálad, azokkal ugy beszélj, mintha egykoru volnál velük, az öregekkel pedig ugy, mintha kortársaid lennének s mindannyian szeretni fognak.

*

Ne végy mindent készpénznek, a mit hallasz, de arra törekedjél, hogy minden készpénznek vétessék a mit mondasz.

*

Szokd meg korán, hogy ne csodálkozzál semmin és ne ijedj meg semmitől. Mert mentől ostobább az ember, annál többet csodálkozik és annál többször ijed meg.

*

Szokd meg az egyedüllétet, de ne annyira, hogy a magányt jobban szeresd a társaságnál, — s kedveld a társaságot, de ne annyira, hogy nélküle meg ne tudnál lenni.

*

Ne félj a haláltól és sokáig fogsz élni!

* * *

Ezeket irtam a kis fiam születésnapjára a jegyzőkönyvembe azzal a czélzattal, hogy ha tizenhét éves lesz, a hasznukat lássa. De ha van valami okos ezekben a tanácsokban, miért ne olvasná azokat más is? Most is vannak fiatalemberek, a kik tanácsra szorulnak, mikor az életbe kilépnek. Ezeknek a kedvéért másoltam le e jegyzeteket, abban a tudatban, hogy a kicsi fiu, a ki csak tizenöt év mulva leszen „ifju", nem haragszik meg, ha a számára irt tanácsokat mások olvassák előbb. — Ő talán nem is fogja már hasznukat vehetni. Mert másfél évtized alatt nagyot fordulhat a világ s még nagyobbat változhat a divatos morál, A világ ugyanis meg a morál folyton változik s éppen a kis fiuk azok, a kik megváltoztatják, a mikor megnőnek. A nagy forradalmárok s a nagy bölcselők valaha mind kis fiuk voltak.

elévülhetetlen érdemeket szerzett Gelenczei Pál által igen hosszas és lélekölő tárgyalások után a város részére biztositott vagyonnak, az ötszázezer köbmétert meghaladó magán gázfogyasztásnak és mellékesen a czók-móknak, t. i. a gyárnak és csövezetnek átvételére kerülne a sor a jelenlegi Harsányi Gáborok és Gelenczieknek, pardon ez nagy tollhiba, sőt ezek szellemétől bocsánatot is kell kérnem, hanem Szigeti-Szőllőssy János és társai már öt év óta tartózkodnak azon utmutató oszlop körül, a mely az elágazó utak irányát jelzi, sőt már egyszer keleti irányba el is indultak, de onnan a közgyülés ándungja, igen mert erre dolgozott, visszatéritette őket.

Mielőtt azonban tovább mennénk, nézzünk szét a városok társaságában, hogy melyik csoportba szándékozik e város most csatlakozni.

Lakosság szerint az 5-dik csoport városainak sorrendjébe tartoznék. Ide azonban be sem nézek és megyek messzire, feljebb, az 1 ső csoport falui közzé. Ott még a magán légszeszgyárak vannak többségben, sőt az a csuda is megtörtént ezelőtt két esztendővel, hogy még a 9 ik sorszám alá beiktatott négyezer lakosu Donauwörth az ugsburgiaknál 1912 ig maradt vissza, addig a szintén négyezer lakosu Sigmaringen ugyancsak ezen társulatnak a közvilágitást 1905 ig adta oda, a magán világitást pedig határtalan időkre engedte át, ha a kis csintalan olyan fifikát nem követ, hogy 1905-ig mindenféle magánfogyasztás megszünik, amikor aztán a gyárat mint értéktelen portékát potom árért keriti kezei közé.

Ezeknek a liliputi városoknak sincsen az a merészségök, hogy magukat 35 évre lekössék. — Csak rövidebb időre szerződnek.

Nálunk azonban nem ugy megy. Ugyanazon biztos kézzel, ugyanazon merészséggel, mint 1863-ban csinálták, 35 évre csinálgatják a szerződést, sőt a gázgyár már mókára fogja a dolgot és 45 évre kinálgatja mesterségét. Szőllőssyék még olajmécs mellett nézték körül a szerződést. Harsányiéknak azonban már a légszesz világitott, én pedig az „Auer" lámpa gyönyörü világa mellett mutattam be ezen ügyet.

A gázgyár — a légszesz természeténél fogva — oly monopoliummal, egyedárulási joggal felruházott intézmény, amely a technica által, az emberiség kényelmének előmozditására, a természet kincses házából kihalászott, köbméterenkint alig egy pár krajczárba kerülő nagy közfogyasztási czikknek eladására egyedül van jogositva.

Nem a gyártás tehát a fő. Azt a primitiv dolgot mindenki megtanulhatja.

A mint a III-ik összeállitásból látható, Németországban nők, kereskedők, gyógyszerészek, falusi birók és még mérnökök is szerepelnek mint légszeszgyárdirigensek.

Az egésznél a szigoru figyelem a fő. A tulajdonképeni mesterségnél a szabad kemenczében téglát égető czigány tudománya sokkal, de sokkal nehezebb.

Az egyedárusági jog és a gyártott czikknek a biztos eladása az, ami a gázgyárnak az értékét fölemeli.

A légszesz anyagának az ára Berlinben, Lipcsében, Pozsonyban, Debreczenben, Szoboszlón, Böszörményben, talán még Piri-Pócson is — ha t. i. a kokszot és kátrányt el lehet adni — kevés különbséggel ugyanaz.

A légszesz kőszénből fejlesztetik és ezen kőszén a légszesz mellett oly melléktermányeket is ad, amelyek a kőszén nagyobb árához talán tul a rendjén is alkalmazkodik. Az itteni légszeszgyárnak a szabadalma nem csupán a légszesz eladásra terjed ki, hanem a koksz és kátrány eladásával is egyedül van a vásáron és ebből az a csaknem hihetetlen eset áll elő, hogy a légszesz anyaga minálunk olcsóbb, mint Pozsonyban, Lipcsében és nem drágább, mint Berlinben, azaz egy köbméter légszesz előállitásánál a kőszénre, a tüzelő anyagra, a tisztitó anyag beszerzésére és a gázfejlesztésnél foglalkozó munkások fizetésére, levonásával a mellék terményeknek eladásából befolyt pénzösszegnek, az előbb megnevezett városban az 1893—94., az utóbbi két helyen az 1895. üzletév eredménye szerint tényleg esett Berlinben 1.95·100, Lipcsében 2.40·100, Pozsonyban 2.87·100 és Debreczenben — a kőszénnek nagyobb szállitási költséget, valamint a koksz és kátrány magasabb árát véve számitásba — 1.93·100 krba kerül, a következő tételek szerint:

Kiadás és bevétel neme.	Pénz krokban 1 m³ légszeszre.			
	Berlin kr.	Lipcsén kr.	Pozsony kr.	Debr. kr.
Kőszén beszerzése . ,	4·25	3.66	4.24	4,45
Tüzelő anyag értéke .	0.45	0.45	1.25	1.59
Munkások bére és tiszt. anyag.	0.56	0.72	0,58	0.60
Összes kiadás	5.16	4.83	6.07	6.64
Bevétel, koksz, kátrány ammoniák és más mellék terményekből . . , .	3.21	2.43	3.20	5.71
Ennek bevonása után 1 m³ légszesz előállitási költsége, fentartás igazgatás és közvilágitási költség nélkül . . .	$1^{93}/_{100}$	$2^{40}/_{100}$	$2^{87}/_{100}$	$1^{93}/_{100}$

vagyis egy köbméter légszesz bekerülési költsége:

Berlinben 1.94·100, Lipcsében 2.41.100, Pozsonyban 2.83·100 és Debreczenben 2.17.100 rész kr.

(Folyt. köv.)

Bethlen Gábor fejedelem szobra Nagy-Enyeden.*)

Nagy-Enyed, május 1.

Emeljünk emlékeket, szobrokat az elmult ezer esztendő jeleseinek, véssük kőbe történetünk nevezetesebb eseményeit, hogy a mult példáin lelkesüljön a jelen és a jövő nemzedéke! — Hadd legyenek a kő vagy érczszobrok, emlékek századokon keresztül hirdetői nagyjaink dicső emlékének, terjesztői az igazi önzetlen hazaszeretetnek.

Dicsőségesen uralkodó királyunk, a legelső magyar ember elrendelte, hogy a mult idők tiz kiválóbb alakjának emléke hazánk szivében, Budapesten a saját költségén örökittessék meg. A mult dicső emlékeinek megörökitése terén tehát a Felséges Urunk Királyunk jár előttünk jó példával, kinek nemes elhatározása uj korszakot van hivatva jelölni nemzeti életünk történetében. Felséges Királyunk ez elhatározása megtette hatását minden magyar ember szivére, a mi munkánkat pedig — a melylyel épen a szeretett király által kijelölt nagyok egyike, a Bethlen kollegium nagy nevü alapitója, Erdély legnagyobb fejedelme emlékének városunkban leendő megörökitésén fáradozunk — hiszszük, hogy megkönnyitette.

Hazánk történelmének egyik leg dicsőbb s a magyar nemzeti állam szempontjából egyik legfontosabb korszaka a független erdélyi nemzeti fejedelemség kora. Valóban dicső ez a korszak s nemes hivatásra volt a kis Erdély kiszemelve akkor, midőn a Szent István birodalmában csaknem száz esztendőn keresztül csupán reá maradt a védelme mindennek, a mi magyar, az alkotmány és lelkiismereti szabadság védelmével együtt. És a dicső kor egyetlen szereplőjének emléke sincs még méltóképen megörökitve.

Szoborbizottságunk e mindnyájunkat egyformán kötelező hálu hatása alatt áll akkor, midőn az erdélyi nemzeti fejedelemség legnagyobb, legkiválóbb szereplőjének, Erdély Mátyás királyának, a nagy Bethlen Gábor emlékének megörökitésére hivja fel első sorban a legmagyarabb városnak, Debreczennek s az egész magyar társadalomnak figyelmét. Emeljen szobrot annak a nagy fejedelemnek, a ki ez országrészt nagy államférfiui s uralkodói tehetségével a világ történeti jelentőségre emelte!

Alsófehér megye volt szintere minden izében magyar udvartartásának, e megye volt szemtanuja világra szóló harczai előkészületeinek! Nincs vármegye tehát, mely több joggal tarthatna igényt egy méltó Bethlen Gábor szoborra, mint a mienk. Nincs város, melyet jogosabban illet meg e szobor, mint Nagy-Enyed városát, hol a nagy fejedelem alkotásai közül egyik legnagyobb, a Bethlen kollegium majdnem két és félszáz esztendő óta világitó szövétnek gyanánt terjeszti az ismeretet, vallásosságot és hazaszeretetet s valóságos nemzeti hivatást teljesitett és teljesit nemcsak a nemzetiségektől körülvett vidéken, hanem hazánknak egész keleti részében.

Közönyösnek lehetne-e nevezni a kort, vagy talán figyelmetlenséggel kellene vádolni, a miért a dicső erdélyi nemzeti fejedelemség egyetlen szereplőjének sem örökité még meg emlékét — nem tudom, de az bizonyos, hogy a mulasztás meg van s ezen segiteni kötelessége minden magyar embernek. — Segiteni kell az egész nemzetnek, hogy emlékek, szobrok beszéljenek Erdély minden zugában a Rákócziak, Bocskaiak és Bethlenek dicsőségéről.

A nemzeti eszme annyira elérte a virágzó korát egész Európában, hogy nekünk is el kell követnünk minden lehetőt annak fejlesztésére. S ha a hatalmas angol, franczia és német nemzet kész a legszélsőbb sovonizmusig elmenni a nemzeti érzület fejlesztése terén, menynyivel inkább kell nekünk magyaroknak, kik nemzeti létünk második ezer évének alapköveit még csak most kezdjük elhelyezni.

Az első magyar nemzeti érzület ápolására kell törekednünk czéltudatosan és nyiltan, különösen a mi szükebb hazánkban Erdélyben, a hol a magyarság jóval kisebbségben van a nemzetiségek mellett. A nemzetünk nagyjai emlékét megörökitő szobrok érezni, — beszélni, gondolkozni sőt buzditani is tudnak hogy ha kell!

A Bethlen Gábor emléke iránt tartozó őszinte tiszteletnek és kötelező hálának óhajt eleget tenni Nagy-Enyed város midőn a nagy fejedelem emlékét érczbe öntve akarja átadni az utódoknak. Egy méltó Bethlen Gábor szobor hirdetni fogja majd a délkeleti felföld összes nemzetiségei között a nagy fejedelem lángoló hazaszeretetét, őszinte vallásosságát és tanitani fogja a szászt, az oláhot hogy „tiszteljék a magyar államot, a melynek földje nekik is hazát adott."

Szivből üdvözöljük a legmagyarabb város hires főiskolájának akadémiai ifjuságát, a miért a Bethlen Gábor szobor megteremtéséhez segitő jobbját nyujtá nekünk. Fáradozásainkat bizonyára teljes mértékben fogja méltányolni *Debreczen városának egész polgársága*, a mely mindig a legelsők között van, a hol hazafias áldozatkészségről és nemzeti irányu törekvések megvalósitásáról van szó.

Bodrogi János.

*) Bodrogi Jánosnak a nagy-enyedi kollegium tudós tanárának tolláből közöljük a következő czikket s ajánljuk olvasóink szives figyelmébe, főleg azért, mert az akadémiai ifjuságáltal városunkban rendezendő Bethlen-szobor ünnepélyre ad teljes felvilágositást. Szer.

Legujabb.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Vihar a képviselőházban.

Budapest, május 1. (Érk. d. u. 2 ó.) Az ugynevezett kanczelparagrafusnál a néppárt ma gyengébb erővel folytatta a harczot, mint az előző napokon. Elsőnek *Kalocsay* Alár egyházellenesnek tartva a javaslatot, a szakasz kihagyását kéri. Utána *Rakovszky* István hosszas beszédben a katholikus egyház történelméből vett példákkal igyekezett bebizonyitani, hogy a szakasz szabadságellenességet és figyelmetlenséget tartalmaz.

Széll Kálmán felszólalását érdeklődéssel várják.

Olay Kajos *Rakovszky* Istvánnal polemizálva arra a kijelentésre ragadtatta magát, hogy csak a katholikus papok között akadtak Zelenyákok s Lepsényiek.

Óriási vihar tört ki erre. A beszédet sürü — „ki vele“ — és „el áll“ kiáltások között folytatta.

Majd *Városssy* Gyula plébános képviselő azon közbekiáltására, hogy: „Bánffy csatlós“ Olay Lajos azzal vágott vissza, hogy ilyen komisz gyanusitásra nem reflektál. Szünni nem akaró lárma között fejezte be beszédét, amelyre még egy kinos inczidens következett. Ugyanis *Rakovszky* István a zaj lecsillapultával azt a kijelentést tette, hogy *Olay Lajos őt nem sérthette azzal, hogy hazugnak nevezte.* Nincs kizárva, hogy ennek a kinos inczidensnek párbaj lesz a következménye. Levelezőnk még azzal toldja meg a távirati tudósitást, hogy néhány néppárti képviselőnek szenvedélyessége egyáltalán nem befolyásolja a politikai hangulatot.

Tisztelgések a trónörökösnél.

Budapest, május 1. (Érk. d. u. 2 ó.) Ferencz Ferdinánd kir. herczeg prezumtiv trönörökös a mai nap folyamán fogadta és fogadja a zászlós urakat, a Budapesten időző titkos tanácsosokat és az országgyülés két házának elnökségét. Délelőtt a következőket fogadta: Tiz órakor Schlauch Lőrincz biborost, negyed tizenegy órakor a tábornoki kart, Lobkovitz herczeg hadtestparancsnokkal az élén. — Háromnegyed 11 órakor Zichy Ferencz grófot, Széchenyi Aiadár grófot, Bánffy György grófot, Bánffy Dezső bárót, — Szlávy József koronaőrt Szapáry István. Szapáry Gyula, Desewffy Aurél, Andrássy Géza, Keglevich István, Csekonics Endre és Zichy Nándor grófokat. A többi zászlós urat továbbá a képviselő és főrendiház elnökeit délután fogadja a kir. herczeg, kiről elragadtatással beszélnek a tisztelgők.

A váczi püspök haldoklik.

Budapest, május 1. (Érk. d. u. 2 ó.) *Schuster* Konstantin váczi püspök végóráját éli. Reggel fölvette a halotti szentséget, azóta eszméletlenül fekszik.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágositásokat hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

—

Május 1.

Napsugaras fényes tavasz, virágos május köszöntelek. Szép vagy, mint az *Énekek Énekének* leánya, virág van a fejeden, virág a lábaidnál. Fönn a magasban a természet lantosai a Mindenható dicséretét zengik, talán azért, hogy ne hallja az Isten azt a sok átkot és káromló szót, mely az elégedetlen és durva emberek szivéből és ajkairól száll az ég felé. Csodálatos zenéje van a levegőnek, szinte halljuk a fü növését, mintha sietne egyszerü ruházatában előtörni s már tudja, hogy eljő csakhamar az ősz, a hervadás ideje.

Élet, virágzás mindenütt . . . Mosolygó párok arczukon az üdeség tavaszával . . . Még a komor szivek is megenyhülnek a tavaszi napsugár meleg érintésétől s a siró arczokon felszárad a köny attól a gondolattól, hogy egy gondjával kevesebb van a szegénynek: nem kell tüzelőről gondoskodni . . .

Remények zöldje fakad a szántovető gazda lelkében, ha végignéz virágos vetésein. Elgondolja gyarapodását s az Istenáldást verejtékes munkáján. A munkások dolga nyomán megzendül a határ, népdalok teremnek a romlatlan nép ajkain s ha nyugalomra tér a munkás kéz, az éjszakai csöndbe belevegyül a fülemile édesbus éneke s a vadgalamb párjátkereső búgása . . .

Minden oly szép, oly igéző! Sajnáljuk a napot, mely leáldozik és hálatelt szivvel köszöntjük a reggelt, mely a munkára hiv bennünket. Egy-egy virág fakadás, egy bimbó felpattanása mind-mind édes örömmel töltenek el, bárha tudjuk, hogy ezek is elhervadnak, miképen elhervadtak ifjuságunk reményei, elmultak álmaink . . . ábrándjaink . . .

Ez a csalódás azonban ne verjen le bennünket . . . Maradjon meg lelkünkben az *ideál* szeretete. Enélkül zord télhez hasonló a lélek, melynek nincs virága. Ha csalódtunk, épitsünk ujra reményvárat. Még az omladékon is fakad néha virág s nincs olyan összetört sziv, mely összerombolt boldogságából valamit el ne tett volna késő időkre . . .

Légy üdvös szép május reggele virágaiddal . . . reményeiddel. Hozz nekünk is örömvirágot . . . Kevés bánatot . . . sok boldogságot.

(*K—cz.*)

— **A főiskola ifjusága** holnap d. u. 6 órakor a VI. akadémiai teremben a május 25 én rendezendő *Bethlen-matineé* s az oratóriumba elhelyezendő *emléktábla* ügyében gyülést fog tartani. Mint értesülünk, a főiskola tanárikara az ifjuságnak mindkét mozgalmához teljes pártolással hozzájárult, sőt *Csiky* Lajos, a főiskolának nagy tevékenységü igazgatója maga is megjelenik az ifjusági gyülésen és ott elnökölni fog. Az ifjuság részéről a Bethlen-ünnepélyre nézve *Boross* Lajos, mint a főiskola kebelében fenn álló *Erdélyi* kör elnöke, az emléktáblára vonatkozólag pedig *Kun* Béla, a joghallgatók Segitő Egyesületének elnöke számol be az eddigi intézkedésekről és tesz előterjesztést a továbbiak tekintetében. Mint időrend szerint elől eső alkalomra, a Bethlen-matineére nézve már eddig is több élvezetes és valóban fényes programm számot sikerült a rendezőségnek biztositani s általában a keret, melyben ez ünnepség mozogni fog, annyira mindent felölelő és diszes leend, hogy az ifjuság ez iskolaévi eredménydus müködését mindnyájunk örömére a legkiválóbban fogja befejezni.

— **Az angol-clubb alakuló gyülése.** Városunkban régóta érzett hiányt van hivatva pótolni a pár nappal előbb megalakult angol-clubb. Az alakuló közgyülést *Széll* Farkas nyitotta meg, szép beszédben mutatva rá a clubb fontos czéljaira, mely után a gyülés megalakultnak nyilvánitotta az angol-clubbot. *Könyves Tóth* Kálmán inditványára határozattá emeltetett, hogy a tagok aláirási kötelezettsége három évre terjed. *Sebesi* B, Vilmos az ismert müvész, három évre nyelvmesterül választatott. A vonatkozó intézkedések megtételére dr. *Legányi* Gyula, dr. *Berger* Mór és *Komlóssy* Miklósból álló szükebbkörü bizottság küldetett ki.

— **Aranylakadalom.** Szép és nem mindennapi családi ünnepély folyt le tegnapelőtt idősb Hidvéger Mihály házánál. Ez alkalommal ülte meg az agg férfiu aranylakodalmát neje, szül. Grósz Borbálával. Az öreg házas párt, akiket egy félszázadon át kapcsolt egymáshoz a szeretet, három gyermeke és husz unokáján kivül tisztelőinek serege üdvözölte. Hidvéger Mihaly ez alkalomból husz unokáját egy-egy sorsjegygyel ajándékozta meg.

— **A Zenede hangversenye.** Ismét egy élvezetes müsorral összeállitott hangverseny erősité meg mindjobban abbeli meggyőződésünket, hogy Zenedénk, mint immár egyetlen tényezője a zenei nevelésnek, lelkiismeretesen és eredményesen tölti be hivatását. Az előadók mindegyike komoly készültségről és rohamos haladásról tanuskodott.

Hellernek 2. sz. Tarantelláját *Térei* Emma és *Biedermann* Frida adták elő két zongorán, vehemens hatással, könnyen győzve le a mü technikai nehézségeit. *Szikszay* Margit nagy tetszés mellett énekelte Alicenek háládatos levélériáját. Szép, kellemes hanggal rendelkezik nem rég tanul s már is dicséretre méltó előhaladást tanusitott. *Harsányi* Emma finom árnyékolással, értelmesen játszotta Grünfeldnek első első számu Románczát. — *Nagy* Ilonka, kinek tehetségét örömmel látjuk a legszebben kifejlődni, Beirotnak 9. sz. hegedüversenyét játszotta igen szépen. Chopinnak A s dur Fantaisie Impromptujét, a zongorairodalom eme legpoétikusabb termékét *Rosenberg* Ilona adta elő jó tempóban, gyöngyörü hangsulyozással. *Adamek* Irma az Agatha-ária eléneklésével aratott megérdemelt tapsokat. *Spitz*, *Pásztor* és *Schwarcznak* jól sikerült áriája után *Péntek* Gizella, *Szathmári* Erzsébet, *Rosenberg* Ilona és *Fried* Gizella két zongorán játszották Poppernek, a Pavelko tanárnő által négykézre átirt dallamos Fonódalát meglepő tisztasággal s a lyrikus théma kitünő vezetésével.

— **Közegészségügyi bizottsági ülés.** Debreczen város közegészségügyi bizottsága tegnap délután gyülést tartott *Boczkó* Sámuel főkapitány elnöklete alatt. A gyülés első tárgya a kilenczedik gyógyszertár felállitására vonatkozó tiszti főorvosi véleményes jelentés tárgyalása volt, melynek alapján a gyülés a kilenczedik gyógyszertár felállitását olymódon kéri a tanács által kérelmeztetni, hogy az az Arpádtérnek a Rakovszky-utczától a Temető utczáig terjedő részében állittassék fel. A gyülés második tárgya a kerületi orvosoknak a tiszti főorvoshoz benyujtott memoranduma a nagymértékben elterjedt prostituczió továbbterjedésének meggátlása tárgyában. Véleményük szerint arra nézve legalkalmatosabb megoldási módozata volna, hogy a kisebb korcsmákból, borkimérésekből a női alkalmazottak kitiltatnának. A memorandumot a tanács felhivására a főkapitányság véleménynyel látta el s igy került az egészségügyi bizottság elé. A bizottság kimondotta, hogy kéressék meg a városi Tanács feliratot intézni az illetékes miniszteriumhoz egy általános rendelet tárgyában, hogy az 1876-ik évi 14. t.-cz.-ben igért szabályrendelet mielőbb érvényesüljön.

Mennyi pálinkát ittak meg az oroszok Debreczenben,

— Debreczeni levéltárból közli: K. Á. —

Tudvalevő, dolog, hogy az oroszok nagy gyönyörüséggel iszszák a vutkit s minden spirituszból készült italt. Mikor itt jártak nálunk a legendás idők végén. Debreczen is meggyőződött arról, hogy az orosz katonaság jól értett a pálinka iváshoz.

1849. nyarán ugyanis a debreczeni tanács bejelentette Pestre, hogy a város területén egy csepp bor sem található és igy az átvonuló katonaságot nem tudja itallal ellátni.

Ezen jelenetésre 1849. augusztus 1-én Drevenyák Ferencz kir. biztos a következő rendeletet küldte Debreczen sz. kir. város Tanácsához.

A cs. orosz hadsereg részére nagymennyiségü pálinka szükségeltetvén, ezennel önöknek meghagyom, miszerint ugy intézkedjenek, hogy bárhonnan 40.000 itcze pálinka a legszorosabb felelősség terhe alatt készen legyen.

Erre a kurtán furcsán hangzó leiratra a tanács még az nap a következő végzést hozta:

A pálinka kezeléssel Szőllőssy János tanácsnok elnöklete alatt müködő bizottmánynak meghagyatik a legszorosabb felelősség terhe alatt, hogy a kitett 40.000 itcze pálinkát bárhonnan szerezze be.

A bizottmányba kiküldettek Arany Sándor, Kanás Mihály, Mezei Gábor és Félegyházi János képviselők.

A szállitást a Katz és Eisenberger czég vállalta el.

Midőn az orosz katonaság először látta a várost megkezdődött a pálinka kimérés. A dus adagokkal azonban ugy látszik nem elégedett meg az erőszakos katonaság, mert augusztus 9-ikén fegyveres erővel berontott a szállitók boltjába és 1613 itcze *életpálinkát* elraboltak.

Ezzel együtt Katz és Eisenberger november 15-ikén 145 337 itcze pálinkát mértek ki az orosz hadsereg részére, melyért 58 134 forint 56 krt követeltek a városon. Ebből gróf Zichy Ferencz kifizetett 24.050 forintot, a többit azonban a város fizette ki azon 1613 itcze kivételével, melyet az orosz katonaság elrabolt ugy okoskodván erre hozott végzésében, hogy a közösen sujtó háboru által okozott kárvallások közé tartozván ezen eset, ilyetén károk megtéritésére a városi pénztárban pénz nem található.

A fiskus és Lengyel Imre akkori számvevő tanácsára azonban a város kiegyezett a szállitókkal és 1849. november 15-ikén az elrabolt pálinka értékének felét kifizette méltányossági tekintetből.

Hogy ezen 145.337 itcze pálinka kiadatott azt a bizottmány elnöke a következő német elismervénynyel igazolta.

Das abgenante Brandvein für die Kaiserlich Russische Arme nach Magistratualen anveissungen richtig abgefolgt sei bestettige.

Debreczen den 10. Deczember 1849.

Johann Szőllőssy
Eximiss. Magistr. Rath.

— **Elhunyt törvényszéki biró.** Mint részvéttel értesülünk, *Mocsy* József nyug. törvényszéki biró, 1848—49 ki honvédhadnagy, a Ferencz József-rend lovagja, a debreczeni ev. ref. egyházmegye volt tanácsbirája tegnapelőtt este hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt egyike áolt a birói kar legkiválóbbjainak s nyugalomba vonulásakor — két év előtt — ő felsége, érdemeinek s munkásságának elösmeréseül a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Családja a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki:

A legmélyebb fájdalomtól megtört szivvel tudatjuk a legjobb férj, testvér s szerető rokon *Mocsy* József 1848—49. honvéd hadnagy, nyugdijazott törvényszéki biró, a Ferencz József rend lovagja élete 70 ik, boldog házasságának 43 ik évében, hosszas és sulyos szenvedés után április hó 29 én d. u. 5 órakor történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. évi május hó 1 én d. u. 3 órakor fognak a Garay-utczai 15-ik sz. háznál tartandó ima után a hatvan utczai temetőben az anyaföldnek átadatni. Debreczen 1899. április 30. Özv. Mocsy Józsefné sz. Markus Ziza mint feleség. Mocsy Eszter férjezett Báthory Istvánné. Mocsy Lujza Hegedüs Ferenczné. Mocsy Lajos — mint testvérek. Szekeres Mihályné Udvary Vilma. Juhász Ignáczné Mocsy Irma. Larkus Lajos. Özv. Mocsy Sándorné — mint sógornék és rokonok.

— **Férjgyilkos asszony.** A multkori számunkban megirtuk, hogy a b.-ujvárosi csendőrörs egy 9 év előtti gyilkosságnak a bünrészesét nyomozza. A gyilkos Király *Nagy* Sándor most feltételes szabadságon van s annak a vallomása alapján folytatja a nyomozást a csendőrség. Király Nagy Sándor 9 év előtt agyonlőtte *Katona* Gábort, kinek fiatal nejével *Dobi* Zsuzsánnával a gyilkos szerelmi viszonyt folytatott. A bünesetek krónikájában párját ritkitja az a furfang, melylyel K. Nagy Sándor a gyilkosságot végrehajtotta. K. Nagy Sándor — mint most bevallotta — szeretője. a meggyilkolt nejének felbujtására, — ösztönzésére gyilkolta meg az öreg Katonát. — Kilencz év előtt éjjel Nagy Sándor kiment a temetőbe Katonával. Ugyanakkor Dobi Zzuzsánna, — Katona Gábor felesége arczából kikelve állitott be a csendőrőrshöz, hogy a temetőben férjét s Nagy Sándort agyonlőtték. Annak idején *Mihályi* István rendőroktató biztos volt az őrsparancsnok Ujvároson. Ő nyomozta a gyilkosságot. Katona halva volt, mig Nagy Sándornak oldala volt keresztül lőve. A vizsgálat alatt Nagy Sándor azt vallotta, hogy 10 lépésről lőttek rá. — Szorosabb vizsgálat után észrevette Mihályi, hogy inge, ott a hol a golyó keresztül furta, meg van égve. Ez feltünt neki s gyanus volt, hogy 10 lépésről a puskapor kiégetné a ruhát. Keresztkérdések alá vette Nagyot, ki végre hosszas faggatás után bevallotta, hogy ő a gyilkos, vallomásában azoban nem szólt kedveséről, habár az ellen is merültek föl gyanuokok. Most 9 év után vallotta csak be, hogy a főbünös nem ő, hanem a meggyilkolt neje, Dobi Zsuzsánna.

x **A Gambrinus-sörcsarnokban** ma — hétfőn — Dajna Rudi zenekara muzsikál. — Szinház után mindig friss vacsorával szolgál a vendéglős.

x **Hivatali helyiségül,** esetleg *ipari czélokra raktárnak* stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olcsó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

SZINHÁZ.

Szinházi müsor:

Kedden, május 2-án, („B" bérletben) mérsékelten felemelt helyárakkal: Ábrányiné Wein Margit urnőnek, a magy. kir. operaház tagjának vendégfelléptével: *A cremonai hegedüs*, opera 2 felvonásban. Ezt megelőzi: *Egy estély*, dramolat 1 felvonásban.

Szerdán, május 3-án, („C" bérletben) *Don Caesár de Bazán*, vigjáték 5 felvonásban.

Csütörtökön, május 4-én, („A" bérletben) mérsékelten felemelt helyárakkal: Ábrányiné Wein Margit urnő és Váradi S. ur, a magy. kir. operaház tagjainak vendégfelléptével: *Bajazzók*, opera 2 felvonásban. Ezt megelőzi: *Egy szellemdus hölgy*, vigjáték 1 felvonásban.

Pénteken, május 5-én, („B" bérletben) *Stuart Mária*, szomorujáték 5 felvonásban.

Szombaton, május 6-án, („C" bérletben) felemelt helyárakkal: Ábrányi Wein Margit urnő harmadik felléptével: *Hunyadi László*, opera 4 felvonásban.

Vasárnap, május 7-én, délután leszállitott helyárakkal: *A Gyurkovics lányok.*

—

* **Egy estély.** Szombat este eredeti dramolettet mutattak be. Irta *Dóry*. Előkelő magyar nő rejtőzik e név alatt, ki nagytehetségü férje révén a legmagasabb körökbe jutott. Ábban a légkörben sem hamvadt el lelkesedésének lángja, melylyel már korábban buzogott hazája irodalmáért. Folytonos érdeklődéssel figyelte, mint lesz sudarasabb, lombosabb a magyar irodalom fája s a mint egy társadalmi problema animálta, tollat fogott s dramolettet irt, egy müvelt asszonyi elme finom szellemességével. A dramolette tudvalevőleg a legnehezebb irodalmi müfajhoz tartozik, annál érdekesebb volt az a dramolette, melyet egy magyar nő irt. A problema, melyet a kis dramolett fölvet szintén a legfogósabb problemák közzé tartozik. Arról van szó, hogy elfogadható-e a bukott asszonynak az a mentsége, hogy azért törte meg a házasságot, mert a férj elhanyagolta? A dramolette azzal végződik, hogy a férj, bár nehéz küzdelem után, de belátta, hogy voltakép az ő bonvivant életmódja sülyesztette le az asszonyt a hitvesi piedesztálról. Az asszony vergődött, küzködött, menekülni akart a büntől, melynek tudata kinozta lelkét s férjéhez rimánkodott, hogy emelje fel a porból.

— Te miattad történt, — zokogott a bünbánó asszony térdre borulva, összekulcsolt kézzel.

A férj, ugy gondolta, hogy a hitvese az erkölcsi rázkódtatás alatt ugyis szörnyü szenvedésekkel kinlódott. Ha most ő, a ledér ember, aki könnyelmüen elhanyagolta, az erősebb fél erkölcsbirói méltóságával eltaszitaná magától, ha kikergetné a világba a szégyen és gyalázat martalékául, nem követne el igazságtalanságot? Ugy találja, hogy az asszony nagy büne félig őt terheli, osztozkodni akar tehát e bünben és kezével fölemeli a megalázott, bünbánó nőt, nemcsak fölemeli, de ugyanazon pillanatban keblére is öleli.

A humanisták elfogadhatják ezt a megoldást, de azok a moralisták, a kik a hatalom, vagyis a férjvilág pártján vannak bizonyára ránczba szedik a homlokukat.

Kár, hogy a dramolette főhőse annyira bukott asszony, hogy gyereke is van a másik embertől. Erre a gyerekre nincs szükség a darabban és igy elmaradhatott volna a végső jelenet is, melyben a sürgöny hirtelen jelenti, hogy a gyerek meghalt. Az érdekes problemában, amely finom, elmés dialogokban van tárgyalva, szerintem ez a gyerek-história csak zavarja az összhangot.

A szereplők közül különösen a nők, mindent elkövettek a siker érdekében. *Fáy* Flóra és *Komjáthyné* pazar szép estélyi toilettben jelentek meg és tehetségük javával buzgólkodtak a diadalért.

Komjáthynénak az orchesterből csukrot nyujtottak fel.

Szacsvay, akinek tehetsége annyit igért, még mindig nem váltja be a hozzá füzött reménységet. Hangját néha megkapóan modulálja, de véghetetlenül szögletes, minduntalan a fejéhez kapkod. Egy kicsit több mérséklet és öntudatosság a szinpadon. Föltétlenül természetességre kell törekednie, ha méltóan akarja betölteni azt a szerepkört, amelyre szerződtették.

Tanay elegáns és biztos volt. Gene nélkül mozog a szalonban, nemcsak azt tudja, hogy mit, de azt is tudja, hogy hogyan kell valamit megcsinálni.

A kisebb szereplők közül most is *Bartáné* festett a legjobban, ellenben Cserényi hangos kaczagása kiritt a keretből.

A rendezés gondos volt. A kiállitás feltünő csinos és izléses. Elmondhatjuk, hogy igazgató, rendező és előadó egytől-egyig megtette a magáét. A közönség figyelmesen nézte a darabot s mikor a függöny legördült, perczekig tapsolt.

U. A.

* **Prielle Kornélia elutazott.** *Prielle* Kornéli — mint értesülünk — ma reggel elhagyta városunkat s a gyorsvonattal Budapestre utazott. A nagy müvésznő nem vett bucsut a debreczeni közönségtől. Utolsó fellépése elmaradt. Influenzájából felgyógyult, de e mellett régi idegbaja annyira fokozódott, hogy fellépte veszélylyel járhatott volna. Orvosa tanácsára elutazott s megigérte, ha egészsége engedi, még a hét folyamán 10 ig — a társulatnak városunkban időzéséig — visszatér; ha azonban ezt nem tehetné, jövő szezonban bucsuzik végleg a debreczeni közönségtől.

* **Ábrányiné fellépte.** Ábrányiné *Wein* Margit az opera kiváló énekesnője holnap lép fel először a debreczeni szinpadon a Cremonai hegedüs cz. operában.

A tüzoltó-egylet közgyülése.

Debreczen, május 1.

A tüzoltó-egylet tegnap d. u. alapitása évforduló napján tartotta meg XXII. évi rendes közgyülését a tagok élénk érdoklődése és *Szikszay* Gyula főparancsnok elnöklése mellett. A gyülés idejét csaknem egészen az évi jelentés és számadások előterjesztése töltötte be.

A *Jablonczay* Kálmán titkár által szerkeszett jelentés felsorolja a buzgalmas mult esztendő minden esményét és törekvését, amely az életerős egylet körében előfordult. Különösen kiemeli azt az erős bajtársi összetartást és mozgalmat, mely az egylet minden tagját egymáshoz és az egylethez füzi s amely élénk testületi szellemet szült. A tagok áldozatkészsége támasztotta uj életre a zenekart is, amely máris várakozáson felül tölti be a hivatását. Sikerült kivinni, hogy a szinházi tüzőrségére f. évi október 1-től kezdve dijazás jár a tüzoltóságnak. A tüzőrségi laktanyán lévő viztartóhoz 2 lóerejü petróleum motort szereztek be. Közel áll a megalakuláshoz a *mentő-egyesület* is, mely azonnal megkezdi működését, mihelyt a tanács az első felszerelés költségeit rendelkezésre bocsátja, ami hamarosan várható. A mentő-egyesületet a rendőrség bevonásával együtt szervezik. Hálával emlékezik meg a jelentés az elhunyt *Fumagalli* Károlyról, az egylet legelső főparancsnokáról, aki 2000 frtos alapitványt tett tüzoltásnál megsebesült tüzoltók s ezek család tagjai javára, valamint néhai Steinfeld Antal 100 frtos adományáról.

Az egylet tagjainak száma 238, még pedig 5 tiszteletbeli, 55 alapitó, 91 működő, 41 rendfenntartó, 23 fizetéses, 23 zenész. Gyakorlat tartatott 300, elméleti oktatás 180. Több tag kiérdemelte a szolgálati érmet. Katona András, Csermák József, Pósalaky Mihály 15 éves, Morvai Sótér, Bálint Imre, Székely Lajos, Kleinfeller Károly, Frenczli Gyula, Turcsán Gyula, Rácz József, ifj. Gyürky Sándor 10 éves, Jablonczay Kálmán, Juhász Ignácz egyleti ügyész és Asszonyi Géza pedig 5 éves szolgálati érmet kapnak.

Ünnepélyes alkalomakkor 5, tüzesetnél 34, szinházi őrségre 240 esetben vonult ki a tüzoltóság. Az éjjeli-nappali őrség állandóan tartották. Szakvizsgát 10 tag tett.

Az önkéntes tüzoltó egyleti pénztár bevétele 231 frt 67 kr., kiadása 147 frt 87 kr. volt. A különféle alapok állása 1175 frt 72 kr. A hivatásos tüzoltó-pénztár bevétele 10.892 frt, kiadása 10.729 frt 47 kr. A leltár értéke 24.701 frt 6 kr.

A közgyülés a jelentést örvendetes tudomásul vette s a felmentvényt a parancsnokságnak, Ganovszky Lajos pénztárosnak és Publig Ernő szertárkezelő h. főparancsnoknak megadta.

Számvizsgálókká megválasztattak rendes tagokul: Molnár Lukács, Darvas Imre és Lampenfeld Mihály, póttagokul, Furmann Alajos és Iklódy János.

A közgyülés ezzel véget ért.

TÁVIRATOK.

— *A Debeczeni Ellenőr* saját tudósitójától. —

A király itthon.

Budapest, április 30. A király tegnap reggel 5 óra 40 perczkor külön udvari vonaton Bécsből Budapestre érkezett. A nyugati pályaudvaron Ő Felsége fogadására megjelentek Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, továbbá a vasut részéről Décsey József főfelügyelő és Daróczy felügyelő-állomásfőnök. A nyolcz udvari kocsiból álló külön-vonat, a melyet Ludvig Gyula főrendiházi tag, elnök-igazgató, Thaly üzletvezető, Steiskal és Lendvay felügyelők vezettek, a kitüzött időben robogott be a pályaházba. A király, a ki pompás szinben van, látható örömmel fogadta az urak üdvözlését és nyájasan beszélgetett Ludvigh Gyulával, Márkus főpolgármesterrel és Rudnay Béla főkapitánynyal. A király, a kit Paar Ede gróf lovassági tábornok, főhadsegéd, Kőnig udvari tanácsos, a kabinetiroda főnöke és Stőgel udvari pénztáros kisért, a királyi várótermen áthaladva, kocsira ült és a budai várpalotába hajtatott. A várban Apponyi Lajos gróf, magyarországi udvarnagy, Ybl Lajos lovag várkapitány, Säger udvari biztos és Kanter Károly, a királyi palota plébánosa várta ő Felségét. A király reggel nyolcz órakor csöndes misét hallgatott, majd lakosztályába vonult a hol Ferencz Ferdinánd trónörökös főherczeggel maradt együtt. Ő felsége délután 4 órakor külön udvari vonaton Paar gróf főhadsegéd kiséretében Gödöllőre utazott a hol állandóan lakni fog. Budapestre csak csütörtökön reggel jön ujra, a mikor délelőtt 10 órakor általános kihallgatást ad a budai királyi palotában.

Széll Kálmán a kiráiynál.

Budapest, április 30. Ő Felsége ma Széll Kálmán miniszterelnököt másfélóra i audienczián fogadta.

Tisztelgések a trónörökösnél.

Budapest, április 30. *Ferencz* Ferdinánd főherczeg ma délután *Széll* Kálmán miniszterelnököt, valamint a kabinet többi tagjait audienczián fogadta. Holnap és holnapután a *zászlós* urak a *főrendiház* és a *képviselőház elnöksége*, a tábornoki kar, valamint a hatóságok fejei fognak Ő Fenségénél tisztelegni.

CSARNOK.

Bacsányi János hitvese.

Irodalomtörténeti regény.

— Irta: **Könyves Tóth Kálmán.** —

(Folytatás.) 17.

A számtiszt nem volt gyáva ember s látva, hogy élete veszélyben forog, a pisztolyt elsütötte, de mikor az csütörtököt mondott látta, hogy veszve van. Az idegen még egy lépéssel közelebb lépett s éles metsző hangon mondá:

— Láthatja, hogy szabadulási kisérletei nem szerencsések; nagyon udvariatlanok voltunk egymáshoz s engedje meg, hogy hibámat utólagosan hozzam helyre. Kivántam tiszteletemet tenni; kérem ne mozduljon, mert oly igaz, mint a hogy itt állok, ha megmozdul, golyót röpitek agyába. Tegye le azt a mordályt, akkor majd barátságosabban beszélhetünk egymással.

A számtiszt engedelmeskedett. Ezt tartotta magára nézve legüdvösebbnek. Az éleseszü rendőr rögtön látta, hogy nem közönséges rablóval van dolga.

— De hát ki ön és mit akar? kérdé szinlelt nyugalommal.

— Ki vagyok és mit akarok? Megmondom. Tudja, most a titkos társulatok korát éljük. Tegyük föl, hogy én valami titkos társulat tagja vagyok s aztán tegyük föl azt is, hogy ön szintén egy titkos társulat tagja, csakhogy a két társulat elvei egymással ellentétben állanak; és tegyük fel, hogy az én társulatomnak valami oly okmányra van szüksége, melyet az ön társulata önre bizott. Tudja, a szövetség tagjai vak engedelmességgel tartoznak főnökeik iránt és ugy tekintsen engemet, mint aki esküvel kötelezte magát ama okmány megkeritésére. S most képzelje magát az én helyzetembe; nem éppen ugy tenne-e ön, mint én? Lássa, én az ön helyzetében ilyenformán okoskodnám: ez okmány semmiesetre sem ér többet az én életemnél; inkább az okmányt veszitsem el, mint életemet. Más választás nincs. Most halljuk az ön nézetét; kérem, ne veszitse el hideg vérét, inkább igyék egy pohár vizet, mit ide készitени szerencsés voltam. Ne féljen, nincs megmérgezve.

A szegény számtiszt dehogy ivott volna, pedig ugy érzé, mintha parázs égetné torkát. Az eddigiekből nagyon keveset értett, de e homályos selytelem is elég volt arra, hogy rémülésbe ejtse; nem kétkedett, hogy ez az idegen jól van értesülve az ő titkos hivataláról. Minden lelki erejét összeszedte, hogy elpalástolhassa ijedelmét s utánozni akarván váratlan vendége gunyoros modorát száraz nevetéssel, szaggatottan válaszolá.

— Ugy látom, mi itt valóságos velenczei karnevalt játszunk kicsiben. Rejtélyes beszéde a gondolák kalandos hőseit juttatja eszembe, kik egy virágért nem sajnáltak egy pár tőrdöfést...

— Kérem, — vágott szavába az álczás, — nincs sem kedvem, sem időm

Velencze ösmertetését végig hallgatni. Átalában nem szeretem a sok szót, mikor üzleti dolgokban járok el. En az ön feleletét várom ; Velencze titkait majd otthon is elolvashatom ; most Bécs titkainak megirásához van szükségem egy adatra s ez adat az ön levéltárában van. A levéltár kulcsa pedig itt van nálam.

Ezzel hosszu tőre éles pengéjére mutatott

— Ön még mindig rejtélyekbe burkolja óhajtását, — viszonzá a számtiszt hideg borzadálylyal, a mint a villogó tőr majdnem torkát érinté ; — én is szeretnék megszabadulni becses látogatásától, sziveskedjék tehát nyiltan szólani, mivel szolgálhatok ; rendelkezésére állok.

— Ezt már szeretem, — szólt az idegen. Tehát hallja : biztos tudomásom szerint az elfogott Bacsányinak egy barátjához intézett bizalmas levele, az ön tárczájába került. E levél előttem igen becses, talán ön előtt is, mert jól meg fizetnék ; előttem azért becses, mert egy ártatlan ember szabadsága függ tőle. Ha ön e levéllel megajándékoz, én nyomorult életét vissza ajándékozom önnek, ellenkező esetben leszurom, mint az ebet, nemesi szavamra fogadom ! Legyen meg győződve, hogy vére nem szennyezi be lelkiismeretemet, mert gyilkostól szabaditom meg e földet. Határozzon, öt percznyi időt adok : vagy imádkozzék bünös lelkeért vagy a kéziratot teremtse elő.

E szavak oly határozottsággal voltak mondva, hogy a kiviteltől csak egy hajszál választotta el. Es mégis ez ember képes volt ekkor is a tettetésre s görcsösen összeszoritott kezeit tördelve, fuldokló hangon rebegte :

— A kérdéses levél Budán van, Thugut küldte el.

— Hazudsz, nyomorult ! — rivalt rá az álczás, — csak másolatot küldtél Budára, az eredeti még nálad van, megtartottad, hogy a jutalmat magad kaparhasd föl. De nem fogod zsebre tenni judási vérdijjadat !

E szavaknál a tőr egy fél vonalnyira bemélyedt a számtiszt mellébe.

— Kegyelem, — hörögte a nyomorult, — kegyelem ! talán mégis nálam van.

Az idegen visszahuzta tőrét s igy szólt :

— Még két perczünk van ; ha megcsal, utóléri a bünhödés. Keljen föl, én mindenütt sarkában leszek. Tudom, hogy az irat nincs messzire. Vegye a gyertyát s világitson.

A számtiszt engedelmeskedett, miután kabátja zsebéből kis köteg kulcsot vont elő. Hálószobája mellett volt irodája. Remegve lépett irószekrényéhez. Sok keresgélés után megtalálta azon fiók kulcsát, melyben állitása szerint az emlitett levél volt...

A papirok közt kutatva, csakhamar megtalálta a levelet. Fekete kereszttel volt megjelölve, a mi halálitéletet jelentett. Reszketve nyujtá át az idegennek, de e reszketést már nem annyira a félelem, mint inkább a tehetetlen düh okozta. Olyan volt, mint a vaskalitkába zárt tigris, melyet az állatszeliditő tüzes vassal meghunnyászkodásra bir. Az álczás a levelet átvévén, mindjárt fölismerte, hogy a számtiszt ezuttal csakugyan nem csalta meg . . .

— Köszönöm, — mondá udvarias bókkal — de még egy szivességre kérem. Szenvedélyes kéziratgyüjtő vagyok, több nagy ember kéziratával dicsekedhetem ; ön is egyik reménybeli nagy ember s egy pár sora emelni fogja gyüjteményem értékét. Nem tesz semmit, ha vonásai egy kissé a reszketés miatt vesztenek eredeti szépségökből, sőt ez még érdekesebbé fogja tenni, hiszen tudja, a nagy emberek nem irnak szépen s egy kis biczczentés jól áll a szép nőnek. Ha valamikor szerencsém lesz, majd megmutatom gyüjteményemet.

A számtiszt rémülten bámult az igegenre. Az álarczos azt kiolvasta szeméből, mitől fél és igy nyugtatá meg :

— Attól fél talán, hogy valami kötelezvényt akarok kicsikarni öntöl ; nem, ezt nem teszem ; ez által fegyvert adnék önnek kezébe magam ellen. Kérem, üljön le és irja amit mondok ; sajnálnám, ha tőrömmel kellene az ön bőrére irnom.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZINHÁZ

Folyószám 201. **Bérlet 172. szám „A“**

Ma hétfőn, 1899. évi május 1-én

Aranylakodalom.

1848—49.

Látványos szinmü 9 képben.

SZEMÉLYEK :

I. kép. *Az aranylakodalom.*
II. kép. *Táncsics kiszabadulása.*
III. kép. *Leborulok a nemzet nagysága előtt.*
IV. kép. *Toborzás.*
V. kép. *A piski hid.*
VI. kép. *Az ország szive.*
VII. kép. *Oroszok a hortobágyon.*
VIII. kép. *Az utolsó ágyu.*
IX. kép. *A ma.*

Holnap kedden, május 2-án 50%-kal felemelt helyárakkal, bérlet 173. sz. „B“

Ábrányiné Wein Margit urnő, a magyar királyi operaház tagjának vendégfelléptével :

A cremonai hegedüs.

Opera 2 folvonásban. — Ezt megelőzi :

Egy estély.

Dramolet, egy felvonásban. Irta : Dóry.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

M. L. Budapest, Vas-utcza 12. Becses megkeresését tudomásul vettük, a lapszámot elküldöttük s a jövőben óhajtása szerint fogunk eljárni, mert *a jogot* mi is tiszteljük.

D. I. Nem közölhető, mert meséje nincs és telve van helyesirási hibákkal. Mit tegyünk a *Kaland*-dal. Egy hétig kivételesen megőrizzük.

Dr. B. L. Budapest. A kért számot elküldöttük.

Versek. Nem közölhetők, mert kegyetlenül rossz versek.

A pacsirta ébredése. Az ilyen pacsirtának *kár* felébredni. Elhelyeztük a papirkosárba.

I. Köszönet, felhasználjuk kevés változtatással.

Menetrend.

I. Debreczeni országos vásár alkalmával:
(az ugynevezett fővásár vasárnapi és hétfői napján)

a) Debreczen—püspökladányi vonal.

1776 sz. vonat I. II. III. o.	Állomások	Vegyes von 1728 I. II. III. o.
146	ind. Püspök-Ladány érk.	128
208	Kaba	108
228	Szobosszló	1244
234	Vérvölgy 104. sz. őrház	×1231
241	Ebes	1224
250	Ondód 107. sz. őrház	×1214
303	érk. Debreczen ind.	1200

b) Debreczen—szerencsi vonal.

4667 sz. vonat I. II. III. o.	Állomások	4670 sz. vonat I. II. III. o.
719	ind. Hadház érk.	858
×737	Alsó-Józsakert 117. számu őrház	×840
755	érk. Debreczen ind.	820

II. Nyiregyházai országos vásár napján:

4668 sz. vonat I. II. III. o.	Állomások	4669 sz. vonat I. II. III. o.
554	ind. Debreczen érk.	607
×617	Alsó-Józsakert 117. számu őrház	×550
624	Hadház	538
643	Téglás	519
706	Ujfehértó	456
×721	Császárszállás m. r. h.	×426
731	érk. Nyiregyháza ind.	414

III. Szatmári országos vásár napján:

1779 sz. vonat I. II. III. o.	Állomások	1774 sz. vonat I. II. III. o.
656	ind. Királyháza érk.	702
730	Fekete-Ardó	642
×738	Nevetlenfalu 98. sz. őrház	×625
741	Halmi	622
800	Mikola	540
838	érk. Szatmár ind.	513

IV. Munkácsi országos vásár napján:

470 sz. vonat I. II. III. o.	Állomások
556	ind. Csap
608	Eszeny 225. sz. őrház
626	Bátyu
648	Barkaszó 278. sz. őrház
656	Sztrabicsó-Gorond
717	érk. Munkács

V. Derecskei országos vásár napján:

Vegyes vonat 4515 I. II. III. o.	Vegyes vonat 4517 I. II. III. o.	Állomások	Vegyes vonat 4516 I. II. III. o.	Vegyes vonat 4518 I. II. III. o.
850	420	ind. Derecske érk.	704	254
910	440	érk. Sáránd ind.	645	284

Kiadó és laptulajdonos :
Csokonai nyomda
Felelős szerkesztő : Koncz Ákos.
Főmunkatárs : Ujlaki Antal.

Foulard-selyem 65 krtól

— 3 frt 35 krig méterenként legujabb mintákat s szinekben —

valamint **fekete, fehér és szines „Henneberg-selyem„ 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból ! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállitva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben
(os. és kir. udvari szállító.)

NYILT-TÉR.

Tisztelet annak, akit megillet!

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett, a következőket irják **Altonából** 1897. évi augusztus 11-iki kelettel:

Immár 70 éves vagyok, és 10 év óta csontizületi rheuma és hämorrhoid-csomó miatt szenvedtem, de segitséget nem lelhettem. Csupán az ön **Wilhelm-féle antiarthritikus és antirheumatikus vé tisztitó-theája** volt képes bajomtól 3 hét alatt teljesen megszabaditani. Ezért önnek és a grófnőnek, kinek nyilatkozatát a lapokban olvastam, legjobb köszönetemet fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel

Ackermann Kristóf, magánzó

Altona Hamburg mellett *Reichenstrasse 6.*

Kapható minden gyógyszertárban. 9

86—9—5

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Debreczen.

11110. szám.
II. 1899.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak debreczeni javitó mühelyében épitendő 273 m² alapterületü szállitási raktár és két, egyenkint 25 m² alapterületü munkás-árnyékszék összes épitési munkáinak elkészitésére ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a versenyfeltételek szerint felszerelt és felbélyegzett ajánlatok legkésőbben **f. évi május hó 16 án déli 12 óráig** a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkárságánál benyujtandók. Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

A végrehajtandó munkálatokra vonatkozó tervek, a részletes költségszámitás és a szerződési tervezet folyó évi május hó 2-ától kezdve a máv. debreczeni üzletvezetőségének pályafentartási és épitési osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati költségszámitás és az ajánlati szöveg dijtalanul megszerezhetők. Az ajánlatok boritékai következő felirással látandók el.

„Ajánlat a debreczeni mühelyben létesitendő magasépitmények munkáira." Bánatpénz fejében legkésőbben f. évi május hó 15-én délelőtti 11 óráig 600 azaz hatszáz forint teendő le készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az előbb emlitett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál. A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető. Az értékpapirok számitandók a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb utolsó napi árfolyammal, de soha névértéken felül. A beérkező ajánlatok el, vagy el nem fogadása iránt az üzletvezetőség fenntartja magának a szabad döntési jogot.

Debreczen, 1899. április hó 27.

Az üzletvezetőség.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő

		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. à	400000
1	„	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
1	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	40000
5	„ „	30000
1	„ „	25000
7	„ „	20000
3	„ „	15000
31	„ „	10000
67	„ „	5000
3	„ „	3000
432	„ „	2000
763	„ „	1000
1238	„ „	500
90	„ „	300
31700	„ „	200
15650 à	170, 130, 100, 80, 40	
50,000	nyer. és jut. összegben	**13,160,000**

A negyedik nagy magy. kir. osztály sorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre ujból 50,000 nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint **az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.**

A **nyerési esélyek** tehát, mint már általánosan ismeretes, **óriásiak.**

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szives mielőbbi megrendeléseknél **eredeti sorsjegyeket** a tervszerü **eredeti árban** és pedig:

egy **egész** I-sö oszt. eredeti sorsjegyet **6.— frt**
„ **fél** „ „ „ „ **3.—** „
„ **negyed** „ „ „ „ **1.50** „
„ **nyolczad** „ „ „ „ **—.75** „

küldünk szét **utánvéttel, vagy a penz előleges beküldése ellenében.**

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a **hivatalos** huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig dijtalanul állanak rendelkezésre. A huzások **a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett** nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelményeket mielőbb,** legkésőbb azonban

f. é. május 18. és 19-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitói

Budapest, V. Váczi-körut 4|a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt örülbelül egy és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa uraknak Budapest.**

Kérek részemre ..... I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet hivatalos tervezettel együtt küldeni. 993 12 10

Az összeget ..... frt) **utánvételezni kérem**) a nem tetsző törlendő.
) **postautalványnyal küldöm.**)

Pontos czim.) .....
) .....

3 évi jótállás mellett.

Alapittatott 1875-ben.

Butor-áruház

Üzletheiyiség: Piacz-utcza 71. szám.

Gyárhelyisèg: Szalka-utcza 5. szám.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni, hogy helybeli gyáramat és üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg egészen átalakitottam.

Gyáramban a legegyszerübbtől a legmagasabb igényeket kielégitő ó-német, renaissance, angol, barock és a legujabb secession stylü ebédlő, háló és salonbutorok készülnek.

Jelenleg több mint 100 szoba teljes berendezés látható az ujonnan átalakitott üzletemben.

Költség-jegyzékkel és mintákkal készséggel és dijmentesen szolgálok.

Schwarz Vilmos,

diszitő és butorgyáros.

3 évi jótállás mellett.

„Csokonai" nyomda nyomása. 1899.